

Na osnovu člana 8. stav 1. Zakona o Narodnoj skupštini („Službeni glasnik RS“, br. 9/10)

Narodna skupština Republike Srbije, na Osmoj sednici Drugog redovnog zasedanja u 2020. godini, održanoj 24. decembra 2020. godine, donela je

O D L U K U

O USVAJANJU KODEKSA PONAŠANJA NARODNIH POSLANIKA

1. Usvaja se Kodeks ponašanja narodnih poslanika, koji je sastavni deo ove odluke.

2. Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije“.

RS Broj 69

U Beogradu, 24. decembra 2020. godine

NARODNA SKUPŠTINA REPUBLIKE SRBIJE

PREDSEDNIK

Ivica Dačić

Uverena da narodni poslanici svoj rad i delovanje treba da podrede zakonitosti i javnom interesu, a u skladu sa etičkim vrednostima sadržanim u Kodeksu ponašanja narodnih poslanika,

Smatrajući da se nepoštovanjem tih vrednosti podriiva ugled Narodne skupštine,

Pridružujući se procesu integracije Republike Srbije u Evropsku uniju i primeni evropskih standarda,

Polazeći od toga da je osnovni cilj usvajanja i promovisanja Kodeksa ponašanja narodnih poslanika jačanje poverenja građana u Narodnu skupštinu,

Verujući da će pravila iz Kodeksa ponašanja narodnih poslanika doprineti da narodni poslanici obavljaju poslaničku funkciju savesno i odgovorno, uz otvorenost i spremnost da javnosti odgovaraju za svoje ponašanje,

Narodna skupština donosi

K O D E K S

PONAŠANJA NARODNIH POSLANIKA

I. UVODNA ODREDBA

Član 1.

Kodeksom ponašanja narodnih poslanika uspostavljaju se etički standardi ponašanja koje će narodni poslanici da poštuju i primenjuju u obavljanju poslaničke funkcije.

Kodeksom ponašanja narodnih poslanika (u daljem tekstu: Kodeks) utvrđuju se osnovna načela, opšte etičke vrednosti i pravila ponašanja narodnih poslanika, javnost rada, poverljivo savetovanje o primeni Kodeksa, sprovođenje obuka za narodne poslanike, kao i mere za slučaj povrede Kodeksa.

Izrazi koji se u ovom Kodeksu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumevaju iste izraze u ženskom rodu.

II. OSNOVNA NAČELA

Član 2.

Narodni poslanik obavlja poslaničku funkciju u skladu sa Ustavom Republike Srbije, Zakonom o Narodnoj skupštini, Poslovníkom Narodne skupštine, Kodeksom i drugim propisima i opštim aktima.

Narodni poslanik učestvuje u radu Narodne skupštine i njenih radnih tela, radnih grupa za izradu predloga akata i u drugim oblicima rada u Narodnoj skupštini.

Narodni poslanik ostvaruje stalni i neposredni kontakt sa građanima u poslaničkim kancelarijama, na tribinama i drugim javnim skupovima, kao i odgovaranjem na pitanja građana koja su upućena poštom i elektronskim putem. Narodni poslanik održava sastanke sa predstavnicima nevladinih organizacija, udruženja građana i drugih interesnih grupa i nastoji da inicijative, sugestije i predloge koje dobije od građana afirmiše pred nadležnim radnim telima Narodne skupštine.

Član 3.

Narodni poslanik u obavljanju poslaničke funkcije postupa u javnom interesu tako da lični, privatni, interes grupe ili političke stranke ne bude iznad javnog interesa.

Član 4.

Narodni poslanik, kao slobodno izabrani predstavnik građana, deluje u javnom interesu građana kojima je odgovoran za svoj rad.

Narodni poslanik u obavljanju poslaničke funkcije obavezan je da postupa jednako prema svim građanima, bez diskriminacije ili povlašćivanja po osnovu srodstva, starosti, nacionalnosti, etničke pripadnosti, jezika, rase, političkih i verskih uverenja, invalidnosti, obrazovanja, socijalnog položaja, pola, seksualne orijentacije, bračnog ili porodičnog statusa ili po drugom osnovu.

Član 5.

Narodni poslanik ne sme da koristi informacije do kojih je došao u obavljanju poslaničke funkcije, a koje bi mogle da budu upotrebljene radi sticanja finansijske ili neke druge koristi za sebe ili drugog niti da time drugog dovede u neravnopravan položaj.

Narodni poslanik u obavljanju poslaničke funkcije poštuje prava i ovlašćenja drugih funkcionera i zaposlenih u državnim organima.

III. OPŠTE ETIČKE VREDNOSTI

Član 6.

Narodni poslanik se ponaša na način kojim će jačati integritet Narodne skupštine i poverenje javnosti u Narodnu skupštinu i kojim neće ugroziti ugled Narodne skupštine i narodnih poslanika.

Narodni poslanik poštuje sledeće opšte etičke vrednosti:

- Istinu, kao temeljnu vrednost, na osnovu koje se stiče poverenje i ugled kod drugih. Istina nalaže da se informacije od javnog značaja ne skrivaju i da se ne manipuliše netačnim podacima;

- Pravičnost, koja nalaže da se poslovi obavljaju tako da se ravnopravnost i pravda ne dovode u pitanje;

- Poštenje, koje zahteva da se ne sme prikrivati privatni interes koji je u sukobu sa funkcijom i da se moraju preduzimati koraci na sprečavanju sukoba interesa na način kojim se štiti javni interes, kao i da se neće donositi odluke kojima bi se za sebe ili povezano lice ostvarivala finansijska ili druga korist;

- Nepristrasnost, koja podrazumeva odlučivanje na osnovu jasno definisanih kriterijuma i činjenica, lišeno lične percepcije i afiniteta, kao i nedozvoljenog uticaja;

- Odgovornost u obavljanju poslaničke funkcije i, između ostalog, za odluke koje se predlažu i donose i spremnost na podvrgavanje svakoj kontroli koja je primerena funkciji koju obavlja;

- Integritet, koji podrazumeva usaglašenost postupaka i dela sa sistemom vrednosti promovisanom u Kodeksu;

- Otvorenost, koja znači spremnost da se javno obrazlože razlozi za odluke koje se predlažu i da se ograničava javnost samo kada je to zakonom propisano;

- Dostupnost, koja znači spremnost da ostvaruje stalni kontakt sa građanima radi pružanja informacija o svom radu i radu Narodne skupštine.

Član 7.

Narodni poslanik ličnim primerom predstavlja uzor etičkog ponašanja nosioca javne funkcije.

IV. PRAVILA PONAŠANJA

Član 8.

Narodni poslanik je dužan da:

- savesno obavlja poslaničku funkciju;
- pristojno i sa dužnom pažnjom i poštovanjem se odnosi prema građanima;
- uvažava druge narodne poslanike;
- govorom ne podstiče mržnju i nasilje;
- u svom radu i istupanjem u javnosti ne postupa sa predrasudama i stereotipima i ne podstiče ih;
- ne koristi izraze, reči i gestikulacije koje vređaju ili omalovažavaju ljudsko dostojanstvo i narušavaju dostojanstvo Narodne skupštine;
- ne koristi mobilni telefon i druge uređaje na način koji ometa tok sednice Narodne skupštine i njenih radnih tela;
- ne unosi u salu, u kojoj se održava sednica, simbole i obeležja političke stranke i strane države, osim diskretnih obeležja političke stranke.

Član 9.

Narodnom poslaniku nije dozvoljeno da:

- javnu imovinu i službene prostorije koristi u privatne svrhe, odnosno za privatne poslove;
- koristi službena sredstva ili imovinu Narodne skupštine za potrebe izborne kampanje;
- zloupotrebljava poslaničku funkciju radi lične koristi ili koristi političke stranke;
- namerno ili iz krajnje nepažnje nanosi materijalnu štetu Narodnoj skupštini ili podstiče druge da to čine;
- daje netačne informacije koje bi štetile ugledu Narodne skupštine.

Član 10.

Narodni poslanik ne sme da obavlja poslaničku funkciju niti da upotrebi prednosti funkcije u cilju ostvarivanja koristi ili pogodnosti za sebe ili povezano lice.

Na određivanje kruga povezanih lica, u smislu odredbi Kodeksa, primenjuju se propisi kojima se uređuje sprečavanje sukoba interesa pri vršenju javnih funkcija.

Član 11.

Narodni poslanik se opredeljuje, istupa i glasa po sopstvenom uverenju i neće delovati ili glasati u interesu fizičkog ili pravnog lica tako da ugrozi svoju slobodu glasanja.

Narodni poslanik neće tražiti, prihvatiti ili primiti bilo kakvu neposrednu ili posrednu finansijsku korist ili drugu nagradu u zamenu za uticaj ili glasanje o predlozima akata i drugim pitanjima koja su na dnevnom redu sednice Narodne skupštine ili njenog radnog tela.

Član 12.

Narodni poslanik je dužan da odmah po saznanju a najkasnije pet dana od saznanja prijavi pisanim putem Agenciji za sprečavanje korupcije i Narodnoj skupštini

postojanje privatnog interesa koji ima u vezi sa zakonom ili drugim aktima o kojima će se raspravljati i odlučivati u Narodnoj skupštini.

Narodni poslanik je dužan da pre početka rasprave predsednika Narodne skupštine i narodne poslanike usmeno obavesti o postojanju privatnog interesa koji ima u pogledu predmeta zakona ili akta o kome se raspravlja ili odlučuje.

Prijava privatnog interesa narodnog poslanika u vezi sa zakonom ili drugim aktom o kojem se raspravlja ili odlučuje u Narodnoj skupštini objavljuje se na internet stranici Narodne skupštine.

Privatni interes narodnog poslanika jeste bilo kakva korist ili pogodnost za narodnog poslanika ili za drugo sa njime povezano lice u vezi sa predmetom zakona ili drugog akta o kojem se raspravlja ili odlučuje u Narodnoj skupštini.

Smatraće se da privatni interes narodnog poslanika ne postoji ukoliko se korist ili pogodnost o stvari o kojoj se raspravlja ili odlučuje odnosi na sve ili na većinu građana Republike Srbije.

Član 13.

Narodni poslanik poštuje propise koji se odnose na ograničenje istovremenog obavljanja dve ili više funkcija.

Član 14.

Narodni poslanik se u obavljanju poslaničke funkcije uzdržava od bilo kakvog ponašanja koje bi, po važećem međunarodnom ili domaćem krivičnom pravu, moglo da se okarakteriše kao aktivno ili pasivno podmićivanje.

Narodni poslanik izbegava svaku situaciju koja bi mogla da nagovesti podmićivanje ili korupciju.

Narodni poslanik se aktivno angažuje u otkrivanju i borbi protiv svih oblika korupcije.

Član 15.

Narodni poslanik poštuje budžetsku i finansijsku disciplinu kojom se garantuje pravilno upravljanje javnim sredstvima.

Narodni poslanik je dužan da savesno, efikasno i ekonomično upravlja i koristi materijalna i finansijska sredstva koja su mu poverena u obavljanju poslaničke funkcije, kao i da sprečava njihovo nezakonito raspolaganje.

Narodni poslanik ne sme da koristi javna sredstva u privatne svrhe niti da drugima omogući da to čine.

Narodni poslanik je dužan da nadoknadi materijalnu štetu koju je namerno ili iz krajnje nepažnje prouzrokovao Narodnoj skupštini.

Član 16.

Narodni poslanik neće da traži niti primi, odnosno dozvoli drugom licu da u njegovo ime ili u njegovu korist primi poklon u vezi sa obavljanjem poslaničke funkcije, osim prigodnih i protokolarnih poklona zakonom određene vrednosti, datih u skladu sa uobičajenom protokolarnom učtivošću.

Narodni poslanik je dužan da o svakom poklonu, primljenim u vezi sa obavljanjem poslaničke funkcije, obavesti predsednika Narodne skupštine, kao i da poklon, koji prelazi zakonom određenu vrednost, preda predsedniku Narodne skupštine.

Član 17.

Narodni poslanik ne sme da podstiče niti pomaže druge funkcionere ili zaposlene u kršenju odredbi zakona, Kodeksa i drugih propisa.

Član 18.

U obavljanju poslaničke funkcije narodni poslanik je dužan da se s poštovanjem odnosi prema zaposlenima, bez bilo kakvih predrasuda.

U obavljanju poslaničke funkcije narodni poslanik ne sme da ugrožava načelo političke neutralnosti zaposlenih.

Narodni poslanik uvažava znanja i iskustva zaposlenih i podstiče njihovo usavršavanje u cilju unapređenja rada Narodne skupštine.

Narodni poslanik ne sme da zahteva od zaposlenog da preduzme ili propusti da preduzme određenu radnju kako bi stekao neposrednu ili posrednu korist.

V. JAVNOST RADA**Član 19.**

Narodni poslanik nastojace da obezbedi javnost svog rada.

Narodni poslanik odgovaraće na zahteve predstavnika sredstava javnog informisanja za davanje informacija u vezi sa obavljanjem poslaničke funkcije.

Član 20.

Narodni poslanik je dužan da na javno izrečen zahtev obrazloži razloge za svoje postupanje i za odluku za koju se zalaže i navede sve činjenice i okolnosti na kojima su postupak i odluka zasnovani.

Ako su činjenice i okolnosti na kojima su postupak i odluka zasnovani poverljive prirode, narodni poslanik objasniće razloge na način kojim neće da ugrozi poverljivost podataka.

Narodni poslanik ne sme da iznosi podatke, činjenice i ocene iz ličnog ili porodičnog života drugog lica koje mogu da naškode časti ili ugledu tog lica.

Član 21.

Narodni poslanik podstiče svaku meru kojom se povećava otvorenost prema javnosti.

Narodni poslanik podstiče i ohrabruje svaku meru koja ima za cilj unapređenje medijskog praćenja njegovih aktivnosti u obavljanju poslaničke funkcije i funkcionisanja Narodne skupštine.

VI. POVERLJIVO SAVETOVANJE I OBUKA O PRIMENI KODEKSA**Član 22.**

Za staranje o primeni Kodeksa obrazuje se Komisija za etiku (u daljem tekstu: Komisija).

Član 23.

Komisija:

- 1) donosi Vodič za primenu Kodeksa (u daljem tekstu: Vodič);
- 2) vrši poverljivo savetovanje narodnih poslanika u vezi sa primenom Kodeksa;
- 3) organizuje i sprovodi obuke narodnih poslanika o primeni Kodeksa.

Članovi Komisije ne mogu biti narodni poslanici niti izabrana, postavljena i imenovana lica.

Broj i izbor članova Komisije i način njenog rada uređuju se aktom Narodne skupštine.

Član 24.

Vodič iz člana 23. stav 1. Kodeksa pored ostalog sadrži praktične primere različitih vidova privatnih interesa narodnih poslanika u odnosu na pitanja koja su predmet razmatranja u postupcima u Narodnoj skupštini i načine za pravilno rešavanje i upravljanje sukobom interesa narodnih poslanika.

Član 25.

Komisija određuje člana ili članove koji će biti zaduženi za pružanje poverljivih saveta narodnim poslanicima u vezi sa primenom Kodeksa (u daljem tekstu: poverljivi savetnik).

Narodni poslanik se može obratiti poverljivom savetniku u slučaju nedoumica o primeni pravila vezanim za postojanje privatnih interesa koji mogu biti u vezi sa zakonom ili drugim aktom o kojem se raspravlja ili odlučuje i drugih pitanja koja su od značaja za primenu Kodeksa.

Poverljivost u davanju saveta podrazumeva:

1. da poverljivi savetnik neće obelodaniti informacije koje mu je saopštio narodni poslanik;
2. da poverljivi savetnik neće obelodaniti podatke o identitetu narodnog poslanika koji mu se obratio za savet.

Poverljivi savetnik dužan je da narodnom poslaniku predoči pravila o poverljivosti pre početka razgovora.

Član 26.

Komisija u saradnji sa Agencijom za sprečavanje korupcije donosi i sprovodi program obuke narodnih poslanika o primeni Kodeksa i obaveza koje proizlaze iz propisa kojima se uređuje sprečavanje sukoba interesa pri vršenju javnih funkcija.

VII. NADZOR NAD PRIMENOM I POŠTOVANJEM KODEKSA

Član 27.

Nadzor nad primenom Kodeksa vrši Odbor za administrativno-budžetska i mandatno-imunitetska pitanja (u daljem tekstu: Odbor), osim odredbi koje se odnose na obavezu prijavljivanja privatnih interesa narodnih poslanika, poštovanje propisa o ograničenju istovremenog obavljanja dve ili više funkcija, zabranu primanja poklona i zabranu upotrebe funkcije u cilju ostvarivanja koristi ili pogodnosti za sebe ili povezano lice.

Predsednik Odbora saziva sednicu Odbora i predlaže dnevni red sa aktima koji se odnose na povredu Kodeksa.

VIII. PRIJAVA O POVREDI KODEKSA I POSTUPAK PO PRIJAVI

Član 28.

Postupak zbog povrede Kodeksa se pokreće prijavom koja mora da sadrži ime i prezime podnosioca prijave, kontakt adresu i svojeručni potpis.

Prijavu o povredi odredbi Kodeksa može podneti svako fizičko ili pravno lice.

Ukoliko se prijava odnosi na povrede obaveza prijavljivanja privatnih interesa narodnih poslanika, poštovanje propisa o ograničenju istovremenog obavljanja dve ili više funkcija, zabranu primanja poklona i zabranu upotrebe funkcije u cilju ostvarivanja koristi ili pogodnosti za sebe ili povezano lice, Odbor će prijavu proslediti Agenciji za sprečavanje korupcije.

Prijava se podnosi Odboru u pisanoj formi sa obrazloženjem kojim se ukazuje na eventualnu povredu Kodeksa.

Podnosilac prijave dužan je da uz obrazložen predlog dostavi pisane i druge dokaze na osnovu kojih će Odbor ceniti osnovanost navoda iz obrazloženja.

Anonimna prijava neće se razmatrati.

Ukoliko Odbor zaključi da prijava nije potpuna ili dovoljno jasna može tražiti od podnosioca prijave dodatne informacije pre postupanja.

Neuredne i nepotpune prijave Odbor će odbaciti.

Ukoliko Odbor iz navoda u prijavi utvrdi da nema dokaza o povredi odredbi Kodeksa, prijava se odbija kao neosnovana.

Odbor o tome obaveštava podnosioca prijave pisanim putem.

Član 29.

U postupku se mora održati rasprava na kojoj narodni poslanik, protiv koga je podneta prijava, ima pravo da iznese svoje viđenje činjenica i okolnosti navedenih u prijavi.

Odbor može pozvati na raspravu i eventualne svedoke, ako je to u interesu utvrđivanja činjeničnog stanja.

Ukoliko Odbor utvrdi da nema osnova za dalje postupanje, obustaviće postupak utvrđivanja odgovornosti narodnog poslanika protiv koga je podneta prijava.

U slučaju da Odbor utvrdi da su navodi podnosioca prijave neosnovani, a sačinjeni su u cilju političke diskreditacije narodnog poslanika, protiv podnosioca prijave će se pokrenuti postupak zbog povrede Kodeksa.

Član 30.

Odbor donosi odluku o povredi Kodeksa, ukoliko se utvrdi postojanje povrede odredbi Kodeksa i izriče propisanu meru.

Odbor je obavezan da odluči u roku od 30 dana od dana podnošenja prijave.

Odluka Odbora je konačna.

IX. MERE U SLUČAJU POVREDE KODEKSA

Član 31.

Za nepoštovanje Kodeksa mogu se izreći sledeće mere: opomena i javna opomena.

Javna opomena se objavljuje na internet stranici Narodne skupštine, u trajanju od 30 dana.

Član 32.

Odluka o izrečenoj meri dostavlja se narodnom poslaniku kome je Odbor izrekao meru.

O izrečenoj meri obaveštava se podnosilac prijave.

Član 33.

Narodnom poslaniku, kome je izrečena mera zbog povrede reda na sednici Narodne skupštine u skladu sa Poslovníkom Narodne skupštine, ne može se izreći mera povrede Kodeksa po istom osnovu.

X. VOĐENJE EVIDENCIJA I IZVEŠTAVANJE

Član 34.

Odbor vodi evidencije o prijavama privatnih interesa narodnih poslanika i postupcima i merama izrečenim zbog povrede Kodeksa.

Evidencije o prijavama privatnih interesa javnih funkcionera, postupcima i merama izrečenim zbog povrede Kodeksa objavljuju se na internet stranici Narodne skupštine.

Član 35.

Odbor i Komisija sačinjavaju zajednički godišnji izveštaj o primeni Kodeksa.

Izveštaj iz stava 1. ovog člana podnosi se Narodnoj skupštini najkasnije do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu.

Izveštaj iz stava 1. ovog člana sadrži podatke o broju i predmetu prijave privatnog interesa, broju postupaka, broju i vrsti mera izrečenih zbog povrede Kodeksa, broju i vrsti primljenih poklona narodnih poslanika, broju poverljivih savetovanja, broju obuka i broju učesnika obuka o primeni Kodeksa.

Izveštaj iz stava 1. ovog člana objavljuje se na internet stranici Narodne skupštine.

XI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 36.

Kodeks se objavljuje na internet stranici Narodne skupštine.